

מכתבים מקטיים והדרכתיים :

על ספורט וספורטיביות

הזה אינו בדיוק נכון. בקרב מצוי חוק, האומר שלא לגרום נזק העולה על זה שדרוש להשגת המשימה; וקיימים הסכמים בין-לאומיים הקובעים גם גבולות נוספים. נכון, אמנם, שהחוקים לספורט הם בעלי אופי שונה. אופייניים להם הסייגים החינוכיים הנדרשים מן המתחרים, חוקים אלה של המשחק באים לודא שהמותר והאסור, והעונשים, יהיו שווים לצד-דים היריבים. את חוקי-הספורט מקבלים המשחק כפרט, והקבוצה כצוות, מרצון; ולא רק כאשר לטובתם הוא, במקרה זה או אחר, כי אמנם ינהגו לפי אותו חוק, אלא גם כשהדבר יהיה לרעתם; גם כאשר אין השופט רואה — אין המשחק, ואין הצוות, מרשים לעצמם לעבור על חוקים וכללים אלה. "משחק הוגן" — זוהי מחמאה ממיטבי-המחמאות שקבוצה מתמודדת זוכה לה מהשופט ומקהל-הצופים. ערכי החינוך של הקבוצה-הספורטיבית מוצאים את ביטויים במשחק, ולכן, אגב הסתכלות במשחק, אפשר, לרוב, לעמוד על מהותם של החינוך וערכי-יחידה שאותם מיצגת הקבוצה; ואם מיצגת הקבוצה יחידה צבאית, תריהי מבטאת לרוב בדיוק רב וב-נאמנות את דמותו של מפקדה.

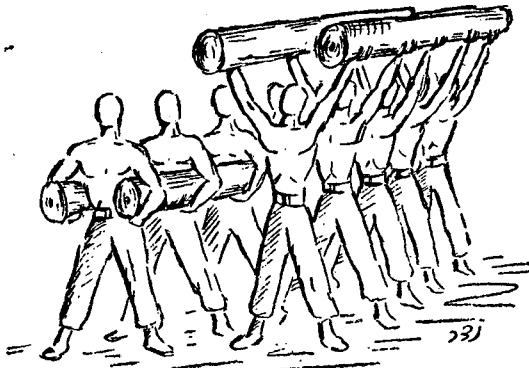
באם נרבה להרהר בסוגיה זו ודאי שנמצא כי אותן תוצאות המתבטאות ע"י הזמן-שנמדד של

תופעות כמו תחרות-צעדה ומשחק כדורגל מעוררות מחשבות שונות. ולאחר שעבר שיא ההתרגשות, וחלל הויכוח הנוקב על "מי ניצח", נשאלת שאלה רצינית: האם זה באמת הכל? האם בזה שידוע מי ניצח ומי הפסיד נגמר הדבר? ועוד שאלה: האם מה שהנבחרות ביצעו משקף את הישגי היחידות שמהן באו? ועוד שאלת-לואי מצויה כאן, שאולי מסתתר מאחוריה הרבה יותר מהנראה-לעין: האם ענין הספורט בצבא בא כדי לנצח, או כדי לשחק? ואף לדעת כיצד לנהוג בהיותך מפסיד? — ומבלי שהאופי הצבאי של היחידה יטושטש ע"י שאיפה לנצח "בכל הדרכים".

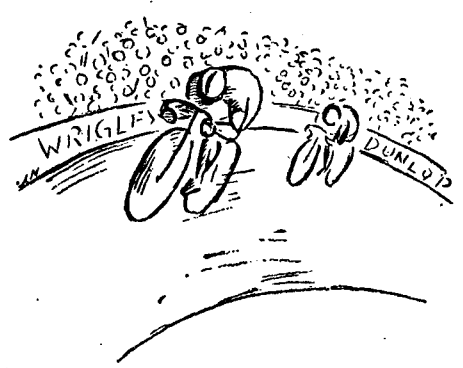
כשהמדובר בהתמודדות בשדה-הקרב אנחנו שומעים מלים כמו "נצחון", "מפלה", "מכה", "האויב ניגף", "נסוג" ואף "היו לו הרבה אבידות". במשחק או תחרות, אם כי שומעים אנו את המילה "נצחון" הרי אין שומעים את רוב הביטויים האחרים, אלא מלים כגון "הפסיד", "חטף גולים" (או "נקודות"). בעצם השימוש בשפה ישנו הבדל רב בין ההתמודדות בקרב, שהיא שאלת חיים, לבין ההתמודדות הספורטיבית, שהיא שאלת כושר וחינוך.

כבר נאמר, שבקרב אינם מצויים כאילו חוקים בדומה לאותם חוקים הקיימים בספורט. אולם ההבדל

הספורט בצבא — למה ?

או לודא שאמנם עוסק כל חייל בענף-ספורט

לשם גילוי כושרם של בודדים

ההישג, או ה"שערים" שהובקעו, עדיין אינן אומרות את הכל. אלה הם, בעצמם, מדדים-טכניים בלבד; ואנו מרגישים שישנו עוד מדד אחד — מדד שאינו טכני — והוא חיוני לחינוך הצבאי; זוהי — "רוח ספורטיבית", ועוד כינויי-משנה המגדירים אותה, כגון "משחק הוגן", ו"משחק התקפי".

קשה אמנם להגדיר "מדד" זה — ולמדדו לפי משקל, זמן, אורך וגובה — אולם קל למדי לתארו; שכן זהו מדד הנראה-לעין, והוא תוצאה של תופעות שאנו חשים בהן: — תופעות המעוררות כבוד והערכה לקבוצה, או תופעות אשר מעוררות סלידה, רוגז וקריאות-גנאי.

אל לו לגביע לשמש מין גורם אשר כדי לזכות בו מותר לאבד את ערכי רוח-היחידה.

אגע באחדות מתופעות אלו. בין הראשונות ה"מתגלות-לעין הנה משמעות המשחק, דהיינו — השגת תוצאות וגילוי כושר, בתוך הגבולות של המותר ע"י החוקים של המשחק; ציות לשופט ע"י כל פרט וע"י הקבוצה כולה, כצות; התנהגות הוגנת כלפי היריב — הוגנות של אדם לאדם הפועל במסגרת אותם החוקים בתוך הקבוצה — שיתוף-פעולה ועבודת-צוות; אין "התחרות" בתוך הצוות פנימה, ואין כל תופעה של עשית "רושם על הקהל"; התמודדות התקפית בשקט, בבטחון (נקודה זו חשובה במיוחד לספורט הצבאי: — אין הצבא מעונין רק

במשחק שיהא טוב מבחינה טכנית כי אם דורש הוא משחק גם טוב — אך גם התקפי), "קבלת שערים", ואף הפסד, תוך משמעת עצמית יפה; ולעומת זאת — זכיה במשחק — תוך גילוי צנעה, ובשני המקרים — הערכה ידידותית של היריב המתחרה. מבלי אלה, מאבד הספורט מערכו בכלל — ומערכו לצבא בפרט, כי עבודת-צוות היא אחת מערכיו של הצבא. גביע הוא בבחינת אות-ראוה, המביע הערכה לרוח זאת, המפעמת באלה שנאבקו עליו, יותר מ"אשר לתוצאה, אך אל לו לגביע לשמש מין גורם כזה אשר כדי לזכות בו מותר גם לאבד ערכים אלה. זאת ועוד: הקבוצה-הנבחרת אינה יכולה להיות רק קבוצה של שחקנים, שבררו אותם, והכינום במיוחד; אלא צריכה היא להיות תוצאה של סדרה ממושכת, שנתית, של תחרויות-ראשוניות שתערך בטרם תבחר מכל גוף, ע"י ועדת-הספורט, הנבחרת שלו. בגודו רגלי, למשל, בוחרים את נבחרת המחלקה אגב משחקים במחלקה; ומנבחרות המחלקות שבפלוגה — את נבחרת הפלוגה; וכך לגבי נבחרת הגדוד, וכך-הלאה. שתי מטרות לשיטה זאת: האחת — לודא שאמנם עוסק כל חייל בענף-ספורט זה או אחר; והשניה — שהנבחרת תייצג באמת-ובתמים את הגוף שממנו נבחרה, ושלא תהיה סתם מאגר של "שחקנים" ידועים. "מאגר" כזה של שחקנים אינו שונה, בעצם, באופיו מקבוצה פרופסיונלית, וזו היא לרוחה של יחידה-צבאית.

ודאי, אפשר היה להוסיף עוד הרבה על ענינים המופיעים בכינויי "ספורט" ו"ספורטיביות". אך ניתן להסתפק כאן במסקנות ממה שנראה בעליל לעין אוביקטיבית בתחרויות האחרונות. ולסיכום: — הופעות-ספורט צריך שתהינה כאלו, אשר אפשר יהיה להגיד עליהן שהנן ביטוי נאמן לערכי-הנפש של אנשי הקבוצה, ושל היחידה אשר אותה מייצגת הנבחרת. ויתכן כי מחובתנו לשאול: האם בכל מקרה הראו זאת התחרויות האחרונות שבהן השתתפו אנשי יחידתך?

"לוחם"